

засуджених, їх умінні володіти власними емоціями, прагненні до вдосконалення, формуванні почуття впевненості у собі, створенні позитивних установок [2].

Таким чином, проблеми запобігання жіночій злочинності слід вирішувати в межах протидії злочинності в цілому. Однією з найважливіших умов досягнення успіху в цьому є усвідомлення суспільством цієї проблеми. Отже, жінка повинна зрозуміти, що в неї інше життєве покликання, а держава має забезпечити матеріальну допомогу та соціальну підтримку, надати можливість жінці заробляти та отримувати більш високий дохід.

Література

1. Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Х.: Право, 2009. – 288 с.
2. Александров Ю. В. Кримінологія: курс лекцій / Ю. В. Александров, А. П. Гель, Г. С. Семаков. – К.: МАУП, 2002. – 295 с.
3. Кримінологія: підруч. / О. М. Джужа, Я. О. Кондратьєв, О. Г. Кулик, П. П. Михайленко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужи. – К.: Атіка, 2009. – 312 с.
4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. – Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 424 с.

УДК 343.9 (043.2)

Омелько Г. Т., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Тодосієнко А. О., старший викладач

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЖІНОК-ЗЛОЧИННИЦЬ

Особливості кримінологічної характеристики жіночої злочинності значною мірою визначаються специфікою способу життя жінок, їх діяльності, соціальних позицій і ролей, що виконуються нею в суспільстві. У той же час ця злочинність відображає загальні закономірності злочинності в цілому та її змін. Жіноча злочинність виступає як підсистема загальної злочинності і органічно з нею взаємопов'язана.

Жіноча злочинність – це сукупність злочинів, що вчиняються особами жіночої статі на певній території за певний проміжок часу.

Злочинність жінок тісно пов'язана із загальною злочинністю. Разом з тим вона має певні особливості, які визначаються соціально-психологічним і біологічним статусом жінки.

Жіноча злочинність завжди відрізняється від чоловічої за кількісними

показниками, особливостями структури і характеру злочинів, способами і знаряддями вчинення злочинів. За кількісними відмінностями, жіноча злочинність поступається чоловічій, а співвідношення рівня злочинів, що були вчинені жінками та вчинені чоловіками, дорівнює 1:7.

Жіночу злочинність також відрізняють від чоловічої й за якісними показниками. Можна виділити дві сфери суспільного життя, де жінки вчиняють злочини:

1. Сфера побуту, у цій сфері жінки здебільшого вчиняють насильницькі злочини: вбивства, у тому числі й власної новонародженої дитини, заподіяння тілесних ушкоджень, хуліганство тощо. До цих злочинів жінок здебільшого штовхають негативні обставини сімейно-шлюбних, родинних і сусідських відносин.

2. Сфера, де жінка працює, виконує професійні функції, пов'язані з можливістю вільного доступу до матеріальних цінностей. Наприклад, галузі торгівлі, сільського господарства, легкої та харчової промисловості. У цій сфері здебільшого скоюють такі корисливі злочини, як викрадення майна шляхом крадіжок, привласнення, розтрата або зловживання службовим становищем, обман покупців і замовників [2, с. 152].

Також характерним злочином серед жінок є шахрайство. Якщо говорити про корисливо-насильницькі злочини (вбивства з корисливих мотивів, грабежі, розбійні напади), то вони не характерні для жінок, в суто жіночому «виконанні», але бувають випадки вчинення таких злочинів з особливою жорстокістю.

У зв'язку зі значним поширенням жіночої проституції на тлі загального зниження моральності збільшилась також кількість жінок, які притягуються до відповідальності за зараження іншої особи ВІЛ-інфекцією, венеричними хворобами тощо.

Значна більшість жінок-злочинців мешкають у містах. У сільській місцевості жінки найчастіше вчиняють крадіжки й наносять тілесні ушкодження. Якщо жінки вчиняють злочини у змішаній злочинній групі, то займають у ній другорядне становище, тобто виконують ролі, пов'язані з переховуванням злочинців, знарядь і засобів вчинення злочину, предметів, здобутих злочинним шляхом, відіграють роль відвертальниць уваги потерпілих тощо. Однак кількість жінок у змішаних групах має тенденцію до збільшення, причому злочинна роль жінок подекуди стає вагомішою, а в окремих випадках вирішальною (скажімо, жінка-керівник злочинної групи або організатор згвалтування, розбійного нападу).

Основна маса жінок-злочинниць, які перебувають у місцях позбавлення волі, це жінки віком від 20 до 40 років (більш як 70 %). Понад третина жінок одружені, інші – незаміжні або вдови. Для жінок-злочинниць характерна середня і середня спеціальна освіта (до 80 %), але й зростає кількість злочинниць, які мають вищу освіту.

Одними з найбільш поширених морально-психологічних рис жінок-

злочинниць є алкогольна і наркотична залежність, дезадаптованість. Аналіз рецидивної злочинності жінок свідчить про те, що під впливом алкоголю і наркотиків зростає кількість судимостей, настає соціальна деградація особи, формується стійка психологія паразитизму, яка веде до нових злочинів. Більшість із засуджених, особливо неодноразово, втрачають зв'язок із сім'єю, дітьми, роботою, не мають житла, взагалі засобів до існування.

Соціально-демографічні, кримінально-правові, психологічні, моральні, фізичні (біологічні) ознаки, а також інші властивості, притаманні особистості, впливають на характер і структуру жіночої злочинності. Причини жіночої злочинності криються у взаємодії соціального середовища і особистості. Вони, як і причини та умови злочинності в цілому, мають соціальний характер, пов'язані з конкретно-історичними умовами життя суспільства, змістом та спрямованістю його провідних інститутів, суттю і способами розв'язання його основних протиріч, місцем жінки у системі суспільних відносин, її ролями і функціями [3, с. 192].

Зіставляючи злочинну поведінку чоловіків і жінок, треба відзначити, що у перших виділяється логічність, а у других – імпульсивність [4, с. 457].

У Кримінальному кодексі України передбачений тільки один склад злочину (ст. 117), спеціальним суб'єктом якого є тільки жінка (умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини) [1]. Як правило, такі діяння вчиняються молодими жінками, які погано адаптовані до суспільства.

Отже, особистість жінки-злочинниці – це сукупність соціально-демографічних, соціально-психологічних, моральних і правових ознак, відносин, які характеризують особу, яка вчинила злочин.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
2. Александров Ю. В. Кримінологія: курс лекцій / Ю. В. Александров, А. П. Гель, Г. С. Семаков. – К.: МАУП, 2002. – 295 с.
3. Даньшин І. М. Кримінологія. Загальна та Особлива частини / І. М. Даньшин, В. В. Голіна, О. Г. Кальман та ін.; за ред. І. М. Даньшина. – Х.: Право, 2003. – 351 с.
4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів / А. П. Закалюк. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 712 с.